

شنبه 17 آبان 1399-21 ربیع الاول 1442-7 نوامبر 2020

محاکمه "دکتر محمد مصدق" پس از کودتای 28 مرداد توسط دولت نظامی (1332ش)

محاکمه "دکتر محمد مصدق" پس از کودتای 28 مرداد توسط دولت نظامی (1332ش)، یک روز پس از کودتای 28 مرداد 1332ش دکتر محمد مصدق، نخست وزیر برکنار شده، خود را به دولت کودتا معرفی کرد و به همراه عده زیادی از همکارانش در دولت و مجلس راهی زندان شد. پس از چند جلسه بازجویی، محاکمه او در دادگاه نظامی در تاریخ هفدهم آبان 1332ش آغاز گردید. اتهام او، سوء قصد به منظور برهم زدن اساس حکومت و تاج و تخت سلطنت و تحریک مردم به مسلح شدن بر ضد قدرت سلطنت بود. بهانه این اتهام در اینجا بود که مصدق در روز 25 مرداد 1332، در مقام نخست وزیر، فرمان عزل خود از نخست وزیر و وزیر را که از طرف شاه صادر شده بود، مورد قبول قرار نداده و به اجرا نگذاشته بود. در جریان 35 جلسه محاکمه، از طرف دادستان به مصدق اهانت شد و مصدق هم بسیاری از حرف های ناگفتنی را گفت. در نهایت دادگاه او را به سه سال حبس محکوم نمود ولی پس از 26 جلسه دادگاه تجدید نظر و فرجام خواهی مصدق، رای دادگاه تغییر نیافت و او پس از پشت سر گذاشتن دوران محکومیت، به مدت ده سال به زادگاه خود، احمد آباد تبعید شد. سرانجام دکتر مصدق در بهمن 1345 ش در 84 سالگی پس از تحمل مرارت های زندان و تبعید و به دنبال یک عمر دراز و پرحادثه سیاسی درگذشت و در همان جا مدفون گردید.

اشغال شهر قزوین توسط سپاهیان روس، در جریان جنگ جهانی اول (1294ش)، در طول جنگ جهانی اول ایران عملاً به عرصه تهاجم نظامی و سیاسی و تبلیغاتی نیروهای روس، انگلیس، آلمان و عثمانی تبدیل شده بود. کنسولگری های اروپا در شهرهای ایران به دژهای مسلح بیشتر شباهت داشتند تا اقامتگاه های نمایندگان سیاسی. از کنسولگری روس ۲۰۰ قزاق و ۵۰ سرباز پیاده، از کنسولگری انگلیس ۱۰۰ سرباز انگلیسی و ۵۰ سرباز هندی و از کنسولگری آلمان ده ها نظامی آلمانی محافظت می کردند. در سال ۱۲۹۳ ایران به آینده ای مبهم و نومیدانه به خاطر اشغال کشور توسط نیروهای بیگانه تن داده بود. انگلیسی ها و روس ها در این سال که سال آغازین جنگ اول جهانی بود، با رؤسای قبایل مراوده مستقیم داشتند، بر راه های اصلی کشور نظارت می کردند و در شهرهای شمالی و جنوبی ایران سربازخانه داشتند. در خرداد ۱۲۹۴ قوای روس به سوی تهران به راه افتادند و در ماه مرداد قوای انگلیس بوشهر را به اشغال خود درآوردند. در ماه شهریور رئیسعلی دلواری در جریان مقاومت دلیرانه تنگستانی ها در برابر پیشروی نظامیان انگلیسی به شهادت رسید. نظامیان روس، ۱۷ آبان ۱۲۹۴ به قزوین رسیدند و تهران در آستانه اشغال قرار گرفت. نظامیان روس از یکسو پس از اشغال شهر کرج به سمت تهران به راه افتادند و از سوی دیگر ستون هایی از آن ها جداگانه از مرزهای شمالی کشور گذشته وارد شهر انزلی شدند.

وفات "محمد بن احمد بن عثمان مشهور به ابیوردی" شاعر و ادیب مشهور، به عنوان شاعری خوش قریحه و لغت شناسی ادیب یاد شده است که در علم لغت، حدیث، تاریخ و برخی از علوم دیگر استاد بود. وی در فن کتابت، مهارتی بسزا داشت و گنبدش هنوز هم از جمله منابع مهم لغت به شمار می رود. اشعار ابیوردی از زیبایی خاصی برخوردار بوده و بیان وی، شیرین و روان می باشد. وی در اشعارش برخی معانی تازه را به نظم کشیده است. تاریخ ابیورد و طبقات العلوم از اوست. وفات ابیوردی در اصفهان روی داد.

تولد "ماری کوری" کاشف رادیوم و پلوتونیوم در لهستان (۱۸۶۷م) (۴ نوامبر) ماری کوری در سال ۱۸۶۷ در لهستان متولد شد. او با حافظه خارق العاده اش به عنوان یک کودک، مردم را شگفت زده می کرد و خواندن را وقتی تنها چهار سالش بود، آموخت. پدرش پروفیسور علوم بود و ابزارهایی که در جعبه شیشه ای نگهداری می کرد، ماری را مجذوب می ساخت. ماری رؤیای دانشمند شدن را در سر می پروراند، اما می دانست که این کار آسان نخواهد بود. وی در سن ۱۸ سالگی، به دلیل فقر خانوادگی، معلم سرخانه شد و به خواهرش برای درس خواندن در پاریس کمک مالی می کرد. بعدها خواهرش نیز او را در تحصیل یاری نمود. در آن زمان، در لهستان دانشگاهی برای دختران وجود نداشت. بنابراین، در سال ۱۸۹۱، ماری به دانشگاه سوربن در پاریس رفت. او به قدری فقیر بود که تنها نان و کره می خورد و لباسهای کهنه ای را که با خود از Warsaw آورده بود، می پوشید. هر روز تا ساعت ۱۰ شب در کتابخانه درس می خواند، پس از آن به اتاق سرد کوچکش می رفت و تا ساعت ۲ یا ۳ صبح مطالعه می کرد. ماری بعد از ۴ سال، با پیر کوری یک فیزیکدان مشهور، در سوربن ازدواج کرد. ماری و پیر به دنبال عناصر جدید گشتند. آنها سنگ معدن اورانیوم را آسیاب کردند، سپس آن را جوشاندند و با اسیدها و سایر مواد شیمیایی مورد آزمایش قرار دادند. سرانجام پس از چهار سال کار سخت و مصرف چندین تن سنگ معدن، یک دهم گرم رادیوم خالص به دست آوردند. بدین ترتیب، آنها نخستین عنصر رادیواکتیو را کشف کرده بودند. در سال ۱۹۰۳، ماری، پیر و یک دانشمند دیگر به نام Henry Becquerel به دلیل کشف رادیوم و مطالعه رادیواکتیویته، جایزه نوبل را در فیزیک از آن خود کردند. ماری کوری اولین زنی بود که جایزه نوبل فیزیک را می برد. بعدها او یک جایزه نوبل دیگر هم در شیمی دریافت کرد. در زمان جنگ جهانی اول، ماری بر روی اشعه های X کار می کرد. او باور داشت که آنها می توانند در درمان بیماریهایی مانند سرطان موثر باشند. وی هیچ گاه از کشفیاتش برای مال اندوزی استفاده نکرد، زیرا معتقد بود که باید به دیگران کمک نمود. بخشی از

تولد "آلب کامو" نویسنده معروف فرانسوی (1913م) آلبر کامو نویسنده فرانسوی در هفتم نوامبر 1913م در الجزایر و در خانواده‌ای فقیر به دنیا آمد. کودکی کامو در فقر و تنگدستی گذشت و در میان طبقه کارگر بزرگ شد. وی دوران تحصیل را با نمرات درخشان به پایان رسانید و سپس به تدریس و تحصیلات دانشگاهی نیز پرداخت. کامو چندی بعد به روزنامه‌نگاری و فلسفه علاقه‌مند شد و عشق فراوانی به درام و درام‌نویسی پیدا کرد. از این‌رو در یک گروه نمایشی سیار مشغول به کار شد و در ایفای نقش‌های کلاسیک شرکت جست. سپس، خود گروهی نمایشی تشکیل داد و آثار متعددی را آماده نمایش نمود. هرچند کامو در دوران تحصیل مبتلا به مرض سل شده بود، ولی مطالعه و نویسندگی را رها نکرد و پایان نامه دکترای خود را در رشته مسیحیت و اعتقاد یونانی به رشته تحریر درآورد. وی سفرهایی به ایتالیا، استرالیا و چکسلواکی نمود و چندین اثر بزرگ نگاشت. کامو در سال 1940م به پاریس رفت و نشریه کومبا را که از انتشارات نهضت زیرزمینی مقاومت ملی فرانسه در برابر نازی‌ها بود تأسیس کرد و چندی نگذشت که همین روزنامه، ارگان رسمی و اساس نهضت مقاومت ملی شد. وی پس از جنگ جهانی دوم، نویسندگی را ادامه داد و با نگارش کتاب معروف طاعون به شهرت دست یافت و در سال 1957م موفق به اخذ جایزه ادبی نوبل شد. طاعون، رمزی است برای فرانسه اشغال شده از طرف آلمان و رمزی است برای وضع بشر به طور کلی. آلبر کامو، به عنوان یکی از صاحب‌نظران بزرگ قرن بیستم میلادی به شمار می‌رود و آثار و شخصیت او، نماینده اختلافات بزرگ این قرن است که تمدن جهان غرب را متزلزل ساخته است. کامو در جست‌وجوی یک عقیده فلسفی یا دینی نبود، بلکه در جست‌وجوی یک راه زندگی بود که در آن، منطق دل و احساس، با منطق اندیشه و تفکر مورد احترام قرار گیرد و حدودی که واقعیت بر افراد تحمیل کرده است، در نظر گرفته شود. به همین جهت، کامو یک اگزیستانسیالیست خوشبین است که بر اصالت وجود و انسان‌گرایی عقیده دارد و درصدد پیدا کردن اخلاقی است که بر پایه همبستگی و سعادت و عشق باشد. کامو را هم‌چنین از مردان مبارز و در عین حال پوچ‌اندیش زمان خود دانسته‌اند که مدت‌ها با نیش قلم خود، با دیکتاتوری‌های زمان به مبارزه پرداخت. کامو در عین حال که در مجاورت نزدیک امور واقعی و جاری کشورش به سر می‌برد، پا را از وقایع فراتر می‌نهد تا به مسائل واقعی‌تر و والاتر دست یابد. شیوه بیان کامو به شیوه نگارش باب روز بستگی ندارد و از فصاحت و سادگی سبک کلاسیک برخوردار است. از کامو آثار متعددی بر جای مانده که سوء تفاهم، حکومت نظامی، درست‌کاران، پشت و رو، جشن‌ها و بیگانه از جمله نمایش‌نامه‌ها و آثار ادبی او می‌باشند. آلبر کامو سرانجام در چهارم ژانویه 1960م بر اثر برخورد اتومبیلش به درخت در چهل و هفت سالگی درگذشت.

آغاز انقلاب بلشویک‌ها در روسیه شروع شد که آغازگر انقلاب روسیه بود. در نتیجه این اعتراضات، تزار نیکولای از اوایل سال 1917م اعتصابات در روسیه شروع شد که آغازگر انقلاب روسیه بود. در نتیجه این اعتراضات، تزار نیکولای دوم برکنار شد و حکومت موقت جانشین وی نیز توسط بلشویک‌ها سرنگون گردید. سرانجام کمونیست‌ها به رهبری لنین با تصرف مراکز و مؤسسات دولتی، قدرت را به دست گرفتند. کمونیست‌ها در سرزمین‌های پهناوری که شامل روسیه و چهارده جمهوری خودمختار دیگر در اروپای شرقی، قفقاز و آسیای میانه بود، اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی را تشکیل دادند و بیش از هفتاد سال حکومت کردند. لازم به ذکر است که آغاز انقلاب کمونیستی در روسیه براساس تقویم رایج در آن زمان روسیه، 25 اکتبر بود که بر مبنای تاریخ جدید، هفتم نوامبر می‌باشد. (ر.ک: 7 نوامبر)

سخنرانی پی‌یر کوری در مراسم اهدای نوبل «آیا گشایش رموز طبیعت کاری درست است یا خیر؟ آیا بشر آمادگی استفاده از این رموز را دارد؟ اکتشاف نوبل از مواد منفجره ما را به شک می‌اندازد. اینک مواد منفجره در دست جنایتکاران است و باعث جنگ بین دولتها می‌شود. با وجود این، من با نوبل هم عقیده‌ام که گشایش رموز طبیعت رویهم رفته به نفع بشریت است». گفته‌های کوری به یاد ماندنی هستند. در این زمان، پی‌یر 44 ساله و ماری 36 ساله بود. با وجود این، بدن هایشان تحلیل رفته و سلامت شان به خطر افتاده بود. 7 سال طول کشید تا ماری دکترایش را بگیرد و بالاخره تز دکترای خود را در سال 1904 نوشت که به نوعی همان مقاله سال 1900 او بود. در سال 1906 پی‌یر درگذشت و در سال 1911 ماری دومین جایزه نوبل را در شیمی دریافت کرد. در این دوران به اندازه کافی معروف شده بود و به همین دلیل، دولت فرانسه پول کافی در اختیارش قرار داد و سرانجام آزمایشگاه مفصلی همچون «نوشداروی پس از مرگ سهراب» به ماری اعطا شد! وی در سال 1934 در آسایشگاه کناره‌های آلپ، سفر زمینی خود را ترک گفت.